

Saltdal kommune
Enhet - Plan og utvikling

JUSTISDEPARTEMENTET	
16 FEB 2009	
SAKS NR.	200801140
AVD/KONT/SEN	LOV/E/KHP
DOKNR.	85

Det kongelige Justis og Politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres ref:

Vår ref
2008/448

Saksbehandler
Rune Berg, tlf.: 75 68 20 23

Dato
13.02.2009

Uttalelse til NOU 2007. 13 Den nye sameretten

Saltdal kommunestyret behandlet NOU 2007. 13 i møte torsdag 12.02.09 om sak 02/09 og gjorde slikt vedtak.

Saltdal kommune støtter en modell der forvaltninga av Statens grunn i Nordland og Troms som viderefører nasjonalt eierskap, med en styringsmodell som sikrer at virksomheten har en demokratisk forankring lokalt, regionalt og nasjonalt.

Saltdal kommune vil anbefale en revidert Statskog modell.

Det bør opprettes lokale utmarkstyrer for arealer av en hensiktsmessig størrelse slik at forvaltningen kan utøves ut fra et helhetlig perspektiv og et forsvarlig inntektsmessig grunnlag. Representasjonen i slike organ bør settes sammen av politisk oppnevnte representanter fra kommunene, representanter fra berørte næringsinteresser samt friluftslivets fellesorg. (FRIFO), men hvor politisk oppnevnte utgjør et flertall.

Med vennlig hilsen

Kjell Magne Johansen
ordfører

Vedlagt følger saksutredningen og behandlingen i formannskap og kommunestyret

Postadresse
Kirkegt. 23, 8250 Rognan

E-post: postmottak@saltdal.kommune.no
Bankkto: 4628.07.00495
8943.07.02492

Besøksadresse

www.saltdal.kommune.no
Bankkto-skatt: 6345.06.18405

Telefon
75 68 20 00
Telefaks
75 68 20 01
Org.nr
972 417734

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	13/09	03.02.2009
Kommunestyre	2/09	12.02.2009

Sign. <i>EKSP</i> <i>13/2-09</i>	Eksp. til: Det kongelige Justis- og Politidepartement
-------------------------------------	--

GF

Høring. NOU 2007. 13 Den nye sameretten

Foreliggende dokumenter:

Høringsbrev fra Det kongelige Justis- og Politidepartement

Den nye sameretten hovedtrekkene i utredningen fra Samerettsutvalget

Statskogs styres oppsummering – Nye Statskog

Høringsuttalelse fra Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS)

Høringsfristen er 15. februar 2009.

Samerettsutvalget var brett sammensatt med Jan Gauslaa rådgiver i justisdepartementet som leder.

Sakens bakgrunn:

Samerettsutvalget ble gjenoppnevnt i 2001 for å utrede rettigheter til og disponering av bruken av land og vann i samiske områder fra og med Troms og sørover. Utvalget ble bedt om å redegjøre for historiske forhold og å vurdere behovet for endringer i gjeldende rett. Med samerettsutvalg som var brett sammensatt.

De utredninger som ligger til grunn for lovforslagene er av de mest omfattende i nyere norsk historie og gjelder omfattende samfunnsspørsmål – også ut over de samiske interesser.

Etter mer enn seks års arbeid la Samerettsutvalget 3.desember 2007 frem sin utredning med forslag til nye lover om:

- Kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter til land og vann i tradisjonelle samiske områder fra og med Troms fylke og sørover,
- Ny forvaltningsordning for statsgrunn i Nordland og Troms,
- Saksbehandling og konsultasjoner ved tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i de tradisjonelle samiske områdene i Norge

Samerettsutvalget har videre fremlagt forslag til endringer i en rekke andre lover, blant annet

- Endringer i Fjellogen
- Plan- og bygningsloven, naturvernloven, reindriftsloven og bergverksloven

Utvalget foreslår en rekke lovendringer som legger til rette for gjennomføring av statens folkerettslige forpliktelser overfor samene.

Utvalget foreslår også endringer i fjellova, reindriftsloven, naturvernloven, bergverksloven og plan- og bygningsloven. Et viktig formål er også at forvaltningen skal skje til beste for samisk kultur og for lokalbefolkningen og allmennheten for øvrig.

Kartlegging og anerkjennelse av rettigheter til grunn og naturressurser:

Samer og andre kan ved langvarig bruk av land og vann ha opparbeidet rettigheter til grunn og naturressurser i utvalgets mandatområde. Utvalget foreslår en kommisjon som skal kartlegge slike rettigheter og en særdomstol for å avgjøre tvister om rettighetene.

Samerettsutvalget foreslår en kartlegging av bruks- og eierrettigheter i utvalgtes mandatområde. To organer skal gjennomføre dette:

- Kartleggingskommisjonen
- Utmarksdomstolen

Ordningen er foreslått regulert i ny lov. Sentrale oppgaver blir å avgjøre om det er opparbeidet rettigheter etter lang tids bruk.

Hålogalandsallmenningen:

Et flertall på ni medlemmer foreslår å overføre statens grunn i Nordland og Troms, som utgjør vel 30 000 km², til regionalt eierskap ved Hålogalandsallmenningen. Det nye eierorganets styre skal ha to medlemmer oppnevnt av Sametinget, to av Nordland fylkesting og to av Troms fylkesting. Eierrådigheten underlegges ulike begrensninger av hensyn til de som har bruksrettigheter på Hålogalandsallmenningens grunn.

Forvaltningen av rettighetene til blant annet bufebeite, hugst, jakt, fangst og fiske foreslås lagt til inntil seks regionale utmarksstyrer. Disse skal ha representanter fra reindrift, jordbruk og jakt-, fiske- og friluftsinnteressene. Utmarksstyrene skal oppnevnes kommunalt, men vil stå fritt i forhold til kommunene og Hålogalandsallmenningen.

Retten til reindrift på Hålogalandsallmenningens grunn endres ikke som følge av forslaget. Det foreslås en lovfesting av rettigheter som ligger til jordbrukseiendom. Dagens regelverk for jakt, fangst og fiske på statsgrunn blir i all hovedsak videreført. Forslaget vil likevel styrke lokale brukeres og lokalsamfunnenes posisjon. Blant annet skal de inntektene som ressursutnyttelsen generer tilbakeføres til lokalmiljøene.

Mindretallsforslag:

Tre medlemmer foreslår å gi Hålogalandsallmenningen anvendelse også i statseide samiske områder i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark, men slik at eierorganets styre også forvalter utmarksrettighetene. Etter forslaget skal Sametinget og de aktuelle fylkestingene hver oppnevne tre styremedlemmer.

To medlemmer foreslår å videreføre statens grunneierrolle i Nordland og Troms. Den samiske og regionale innflytelsen styrkes ved etablering av regionale utmarksstyrever.

"Revidert" Statskog:

- Et mindretall (to medlemmer) foreslår å videreføre Statskogs eierrolle i Nordland og Troms med visse begrensninger i eierrådigheten. Modellen innebærer likevel en sterkere regional medinnflytelse ved etablering av regionale utmarksstyrever som skal være selvstendige rettssubjekt. Statskogs administrative apparat skal være sekretariat for utmarksstyreverne. Statskogs vedtekter endres for å sikre Sametinget og reindriftsnæringens representasjon i Statskogs styrever.

Viser for øvrig til vurdering av Statskog styrever oppsummering – nye Statskog

Saksbehandling og konsultasjoner:

Utvalgets lovforslag konkretiserer gjeldende prinsipper for saksbehandling og konsultasjoner når det overveies å iverksette tiltak som kan virke inn på bruken av samiske områder. Det er også foreslått særskilte saksbehandlings- og konsultasjonsregler i naturvernloven, bergverksloven og plan- og bygningsloven.

Forslagene tar sikte på å sikre samisk deltakelse i beslutningsprosesser i saker som kan få betydning for samiske rettighetshavere og interesser. Et overordnet mål er å unngå at det iverksettes tiltak som kan stride mot folkerettens krav om vern av samisk materiell kultur.

Endringer i fjellova og reindriftsloven:

For statsallmenningene i sørsamiske områder foreslår utvalget å utvide fjellstyreverne fra fem til sju medlemmer. Reindriften og jordbruket vil hver få to medlemmer. Det foreslås også ulike endringer for å synliggjøre reindriftens rettigheter.

Utvalget foreslår å parallellføre reindriftslovens regler om erstatningsansvar for skade påført av rein med reglene for skade påført av andre beitedyr. Det foreslås også endringer for å understreke reindriftsretten har et rettsgrunnlag i langvarig bruk.

Av forslagene nevnt over er det *forslaget om ny forvaltningsordning for statens grunn i Nordland og Troms* som er mest sentralt hva gjelder de kommunale interesser. Dette forslaget handler i bunn og grunn om *hvem og hvordan* utmarksressursene skal forvaltes i fremtiden.

Flertallets forlag om etablering av interkommunale utmarksstyrever, som skal være uavhengige av grunneier, bygger på prinsippene i fjellovmodellen som har vært praktisert i Sør-Norge i snart 100 år. Utvalgsflertallet foreslår videre en overføring av statsgrunnen i Nordland og Troms fra Statskog SF til Hålogalandsallmenningen.

Vurdering:

Gjennomgang av de forslag som har størst betydning for kommunene innenfor utredningsområdene i Nordland og Troms, Hålogalandsallmenningen og "nye Statskog"

Hålogalandsallmenningen

Styret i Hålogalandsallmenningen
Nordland fylkesting
Troms fylkesting
Sametinget

Nye Statskog

Styret i nye Statskog
Regioner/Kommuner
Sametinget/reindriftsnæringa

Vurdering av de viktigste forslagene til i Samerettsutvalgets flertalsforslag

Styrer:

Samerettsutvalgets flertalsforslag foreslår Hålogalandsallmenningen som et eget rettssubjekt med sete i Nordland eller Troms fylke, dette er ikke av største betydning for den enkelte kommune, da de to forslagene er ganske like. Styrets sammensetning har en større betydning for de enkelte regioner og kommuner, her foreslår utvalget følgende sammensetning.

- ✓ Nordland fylkesting velger to medlemmer, med vara
- ✓ Troms fylkesting velger to medlemmer, med vara
- ✓ Sametinget velger to medlemmer, med vara og her skal reindrifta være representert.
- ✓ Styremedlemmer og varamedlemmene oppnevnes for inntil fire år av gangen.

Kommentarer:

Samerettsutvalgets flertalsforslag fastslår nok så klart hvordan styresammensettingen skal være. Nye Statskogs modell og forslag er ganske lik, men her oppgis ikke antall styremedlemmer.

Utmarksstyrene maksimalt 6 stk Hålogalandsallmenningen

Minimum 7 stk
2 fra kommunene
2 fra landbruket
2 fra reindrifta/samisk
1 fra Jakt-, fiske og
friluftinteressene

Utmarksstyrene maksimalt 3 stk Nye Statskog

Maksimalt 7 stk
Sametinget, reindrift
Landbruk, Jakt og fiske
Naturverninteresser, friluftsliv
Utmarksbasert næring
Kommunene

Utmarksstyrene:

Samerettsutvalgets flertalsforslag foreslår videre inntil seks regionale utmarkstyrrer, der forslaget er at de skal fungere som frittstående organer. Hvert utmarksstyre skal ha minst sju medlemmer med vara og oppnevnes av kommunestyrene i regionen i fellesskap. Representanter fra reindrift og landbruket oppnevnes etter forslag fra disse rettighetshavergruppene. Styrets funksjonstid er fire år og følger kommunevalgperioden.

Minst to medlemmer skal representere jordbrukere med rettigheter. Følgende er lagt til grunn for jordbrukere med bruksrett:

- rett til beite for så stor budskap som kan vinterføs på eiendommen
- rett til uttak av trevirke til dekking av brensel og annen jorbruksrelatert husbehov etter utvisning fra utmarkstyret
- rett etter søknad å få utvist seter og tilleggsjord

Minst to medlemmer skal representere de som driver reindrift i regionen. Rettighetshavere (reindrift og jordbruk) vil dermed ha flertall i utmarkstyret. Jakt-, fiske og friluftinteressene skal også være representert i utmarkstyret. Det skal være en fordeling slik at hver kommune i regionen skal ha minst ett medlem i utmarkstyret.

Kommentarer:

Sett fra et kommunalt ståsted er spørsmålet om etableringen og organiseringen av utmarksstyrrer og primærkommunenenes deltakelse i den lokale forvaltningen av de mest sentrale punktene.

Her finner vi en vesentlig forskjell. Samerettsutvalgets flertalsforslag foreslår at næringa landbruk og reindrift skal ha flertall i utmarkstyrene. Det kan virke som er særrettighet i forhold til den øvrige befolkningen som synes å være lite tilgodesett. Sammenlignet med Nye Statskog som på en langt bedre måte har et balansert forslag der alle interessegruppene skal utgjøre et utmarkstyre.

Den andre store forskjellen er antall utmarksstyrrer, som er nærmere omtalt under disponering av inntekter.

Disponering av inntekter:

Hålogalandsallmenningen

50% av Hålogalandsallmenningens **festeinntekter** skal utbetales til vedkommende utmarkstyre.

Etter at allmenningen har avsatt midler til egen drift, overføres halvparten av øvrige inntekter til utmarkstyre.

Nye Statskog

67% av overskuddet til utmarkstyrene.
Statskogs eier frafaller krav om utbytte.

Disponering av inntekter:

50% av Hålogalandsallmenningens festeinntekter skal utbetales til vedkommende utmarksstyre. Etter at Hålogalandsallmenningen har avsatt midler til egen drift, skal også halvparten av øvrige grunneierinntekter utbetales til vedkommende utmarkstyre. Resten skal gå inn i et grunneierfond som disponeres av hovedstyret. Hvert utmarkstyre skal ha en utmarkskasse. Nye Statskog er opptatt av å begrense driftsutgiftene til et minimum ved bruk av nåværende drifts apparat og kompetanse. Landbruks- og matdepartementet overføringer til Statskog i Nordland og Troms ligger i dag på om lag sju millioner kroner. En legger til grunn at dette videreføres med innføring av Nye Statskog.

Kommentarer:

En vesentlig forskjell i tilbakeføring av inntekter, Hålogalandsallmenningens forslag om overføring av 50%, mens Nye Statskog forslår overføring av 67% av overskuddet.

Hålogalandsallmenningens skal foreta overføring av øvrige inntekter først etter at styret har avsatt midler til egen drift. En kan stille spørsmål om inntektene det her er snakk om, når det skal deles på hele seks utmarkstyret. Erfaringstall fra Statskog tyder på at to utmarkstyret vil gi foretaket en kostnadsøkning på to millioner kroner per år. En kan stille spørsmålet hva kostnadene blir med seks utmarkstyret, og har en slik frtidig modell mulighet for næringsutvikling, eller vil en slik forvaltning være lammet av for stor administrasjon(mange utmarkstyret) og dårlig ressursgrunnlag.

Jakt, fangst og fiske:

Rett til Jakt, fangst og fiske vil i hovedsak videreføres uavhengig av eier.

Kommentarer:

Med en framtidig Hålogalandsallmenningens ligger det forslaget om å skille mellom innebygds og utenbygds boende når resursen er begrenset. Nye Statskog forslag er en videreføring av allmennhetens rett som i dag.

Rett til brensel og husflidsvirke:

Bygdefolk på Hålogalandsallmenningens grunn i egen kommune har rett til hugst av brensel for husbehov etter utvisning fra utmarkstyret. Utøvere av samisk og annen tradisjonell husflid har rett til uttak av trevirke til husflidsformål, Hålogalandsallmenningens kan gi nærmere bestemmelser. Nye Statskog foreslår at utmarkstyret skal beslutte og tildele vedutvisning i sin region.

Kommentarer:

Lik dagens Statskog i begge forslagene.

Drøfting:**Utmarkstyrene:**

Et svært viktig element blir sammensetning og utnevnelse av utmarkstyrene. Flertallsinnstillingen fra SUII (HA-modellen) foreslår at det settes ned inntil 6 utmarkstyret i Nordland og Troms som består av minst syv medlemmer og at det skal utnevnes minst 1 representant fra hver berørte kommune. Videre foreslås det at sammensetningen alltid skal bestå av minst to representanter fra reindriftsnæringen og to fra jordbruket. Dersom utmarkstyrene består av flere enn syv medlemmer, utvides antall reindrifts- og jordbruksrepresentanter slik at disse rettighetshavergruppene alltid er i flertall i utmarkstyret.

Sammensetning av utmarksstyrene være viktig for kommunene. Det er i utmarksstyrene det utøves makt, uansett valg av modell. En skal imidlertid være klar over at utmarksstyrene ikke skal drive politikk, men forvalte utmarksressursene. Skal allmennretten ivaretas er det viktig at utmarksstyrene har en fornuftig sammensetning av folkevalgte og brukere av utmarka, både landbruk, reindrift og friluftsansisasjonene. Hålogalandsallmenningen - modellen kan se ut til å legge opp til store og uhensiktsmessige styrer. Antall utmarksstyrer må vurderes etter antall kommuner og størrelsen på arealer.

Vurdering av Hålogalandsallmenningen

Hålogalandsallmenningen har også positive trekk, blant annet det som går på lokaldemokrati, og lovfestet tilbakeføring av midler lokalt til regionene. Fordeler med utvalgets forslag er at en får et klart skille mellom grunneier og myndighets organ. Utvalget går imidlertid langt i retning i å gi landbruk og reindriftsnæringa flertall i utmarksstyrene, dette reagerer mange høringsinstanser svært negativt på, også USS som mener dette vesentlig lenger enn det Norges folkerettslige forpliktelser tilsier. Mange er kritisk til forslaget om å opprette en egen modell for en såkalt "Hålogalandsallmenning" for Nordland og Troms. Modellen er en krysning av fjelloven og Finnmarksloven. Nordland og Troms er to forskjellige fylker, en kan her stille spørsmål om det er naturlig å ha en felles forvaltning av gjenværende statsgrunn i hele dette området.

Flere friluftsansisasjoner har som oppfatning at flertallsforslaget får betydelig negative konsekvenser for overordnede samfunnsmaal som næringsutvikling og allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv, og har en oppfatning av at innføring av Hålogalandsallmenningen kan føre til styrket rettigheter for landbruket. Det er avgjørende at det legges til rette for et eierskap sikrer nødvendig og stabil virketilgang til skog industri og annen utmarksnæring. Desentralisert og fragmentert eierskap kan svekke denne muligheten.

Med innføring av Hålogalandsallmenning som inneholder inntil seks utmarksstyrer kan dette virke kostnadskrevende, en slik modell sammenlignet med dagens Statskog vil ikke få de samme stordriftsfordeler som Statskogs forslag. Kostnadene med en overføring til ny eier vil også bli betydelig.

Vurdering av revidert Nye Statskog

I dag er Statens grunn er noe vi alle kan bruke og tilgangen for å bruke den er lik for alle. Statskog styres første utkast var ikke særlig gjennomtenkt og lite egnet.

En kan her frykte at en splitting av Statskog vil medføre svekket lokal verdiskapning og tap av kompetanse. Et statlig eierskap vil gi grunnlag for lik tilgang på jakt og fiske for alle som er bosatt i Norge. Statskog har gjennom sin organisering og strategi bidratt sterkt i Saltdal kommune gjennom mange år.

En videreføring av statlig eierskap forutsetter at Statskog demokratiseres, og at Statskogs styre må styrkes med folkevalgte representanter fra lokalt og regionalt nivå ved at disse foreslås fra fylkestinget etter forslag fra kommuner med statskoggrunn. Disse bør komme i tillegg til Sametinget, reindriftsnæringen, landbruket, jakt- og fiskeinteresser, naturverninteresser, det allmenne friluftslivet, annen utmarksbasert næring og kommunene bør være representert i utmarksstyrene.

Med Statskog som eier kan reindriften forholde seg til **en** grunneier på tvers av så vel kommuner, regioner og landsdeler.

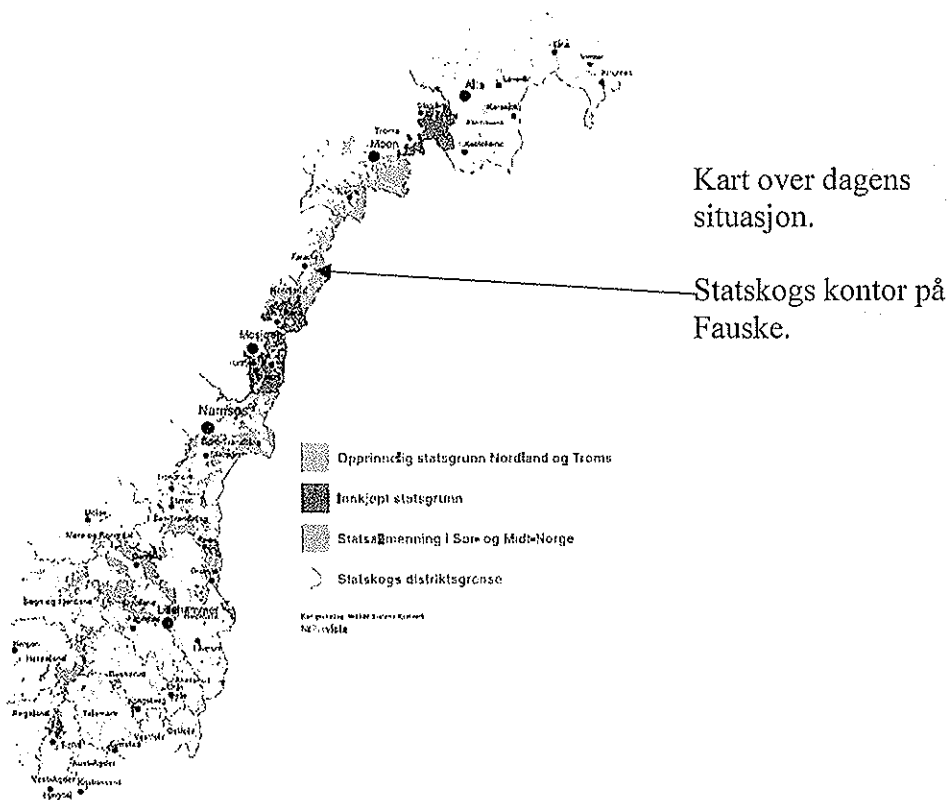
Med Statskog modellen, må følgende forutsetninger legges til grunn:

- Større lokal/regional representasjon i Statskogs hovedstyre det vil si et flertall av folkevalgte i Statsskogs styre, sametinget to representanter og tre representanter fra regionalt nivå. Kommuner med Statskog grunn fremmer forslag på styrerepresentanter til fylket. Dette innebærer at Statskogs hovedstyre utvides med to medlemmer til totalt syv medlemmer, fra dagens modell med fem.
- Lokal styring må aksepteres. Det innebærer at utmarksstyrene må gis reell innflytelse i arealplanlegging, forvaltning av vilt, fiske og mineralforekomster. Styrene sammensettes av berørte rettighetshavere og interesser bl.a jakt, fiske, friluftsliv, samiske interesser, reindrift, jordbruk samt næringsliv/reiseliv, med et flertall av folkevalgte fra lokalt nivå.
- Størsteparten av inntektene går direkte tilbake til utmarksstyrene.

Statskog støtter flertalets forslag på følgende punkter:

- Saksbehandling og konsultasjoner
- Lov om kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter til grunn og naturresurser.
- Endring av eksisterende lover herunder fjelloven, reindriftsloven og friluftsløven.

Statskog legger til grunn att en fremtidig forvaltning skal ivareta folkeretten og norsk rett med hensyn til urbefolkningens særlige rettigheter.

Fordeler og ulemper:

Hålogalandsallmenningen

Fordeler

Skille mellom grunneier og myndighets organ. Regionale utmarksstyrer. Anerkjennelse av samiske og bygdefolks rettigheter og medvirkning blir lovfestet.

Ulemper

Mange utmarksstyrer. Usikkerhet med tanke på økonomi. Uheldig sammensetting av utmarksstyrer. Ulik forvaltning i de forskjellige utmarksstyrer. Reindrifta får flere og forholde seg til.

Nye Statskog

Fordeler

Helhetlig forvaltning. Regionale utmarksstyrer. Anerkjennelse av samiske og bygdefolks rettigheter, samt friluftslivet, jakt fiske. Styrket resursgrunnlag. Reindrifta forholder seg til en eier.

Ulemper

Ikke de klare skiller mellom grunneier og myndighets organ. Ikke samme nærheten til utmarksstyrene.

Konklusjon:

Uansett valg av ny forvaltningsordning for gjenværende statsgrunn i Nordland og Troms vil det være både fordeler og ulemper. Samerettsutvalgets arbeid er et svært grundig materiale som omfatter mer enn 1300 sider, inklusiv 40 sider med forslag til nye lovtekster, en vil i denne høringa være konsentrert om de hovedgrep utvalget foreslår.

I Samerettsutvalgets var det enighet om hovedtrekkene, men et mindretall (tre medlemmer) foreslår at Hålogalandsallmenningen også skal omfatte samiske områder i Sør-Norge. Et mindretall (to medlemmer) foreslår å videreføre Statskogs eierrolle i Nordland og Troms. Ni medlemmer foreslår å overføre eierretten til Statskogs grunn i Nordland og Troms til Hålogalandsallmenningen, og at det foreslås regulert i Lov om rettsforhold og disponering over grunn og naturresurser på Hålogalandsallmenningens grunn i Nordland og Troms.

Statskog var representert i utvalget med Dagfinn Reiersen, som fremmet et annet forslag i innstillingen. Der hovedpunktene var videreføring av Statskog som grunneier, her var forslaget å åpne for representanter for reindriften i styre og i regionale utmarksstyrrer med begrenset myndighet overfor Statskog i forvaltningsspørsmål. Dette avviker på vesentlige punkter fra flertallet, ingen representanter fra primærkommunene i utmarkstyrrerne.

Den 28.11.08 la styret i Statskog fram et revidert forslag om Nye Statskog som framtidig ny eier. Statskogs styre går svært langt i å nærme seg flertallets forslag på en rekke punkter.

Statskogs styre støtter Samerettsutvalg IIs forslag til ny lov om saksbehandling og konsultasjoner, og forslag til ny lov om kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter til grunn og naturressurser i de tradisjonelle samiske områdene. Likeledes støtter de forslag til endring av eksisterende lover, herunder fjelloven, reindriftsloven og friluftsløven.

Statskog gir et godt grunnlag for løsning av sentrale problemstillinger som mandatet reiser. I likhet med utvalget legger styret til grunn at alle utvalgets forslag til framtidig forvaltning ivaretar folkeretten og norsk rett med hensyn til urbefolkningens særlige rettigheter.

Utvalgets vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser ved de ulike forslagene virker mangelfulle. Med etablering av utmarksstyrrer der samiske/reindrifta og representanter fra landbruksnæringa har flertall synes ikke å være i tråd med allmennhetens ønske som framtidig forvaltnings modell. Friluftslivet står svært sterkt i våre områder men er ikke tilstrekkelig ivare tatt i Samerettsutvalg forslag.

Når en setter Samerettsutvalg forslag opp mot Nye Statskogs reviderte, synes det klar at Nye Statskogs reviderte forslag ivaretar folkeretten og Norsk rett med hensyn til urbefolkningens særlige rettigheter. Samtidig har Nye Statskogs forslag med maksimalt tre utmarksstyrrer større forutsetning til å ivareta viktige samfunnsinteresser som næringsutvikling, forvaltning av ressurser og ivaretagelse av allmennhetens tilgang til jakt, fangst, fiske og friluftsliv.

Rådmannens innstilling:

Saltdal kommune støtter en modell der forvaltninga av Statens grunn i Nordland og Troms som viderefører nasjonalt eierskap, med en styringsmodell som sikrer at virksomheten har en demokratisk forankring lokalt, regionalt og nasjonalt.

Saltdal Kommune vil anbefale en revidert Statskog modell og gir sin tilslutning til modellen "Nye Statskog" slik denne er presentert av styret i Statskog i november 2008.

Saksprotokoll i Formannskap - 03.02.2009

Behandling:

Siv Mossleth fremmet følgende forslag:

”Saltdal kommune støtter utvalgets innstilling om et nytt forvaltningsorgan for statsgrunn i Nordland og Troms, Hålogalandsallmenningen.

Saltdal kommune støtter USS syn på at forslaget om regionale (interkommunal) utmarksstyrrer har funnet en balansert og fremtidsrettet forvaltningsordning, forankret i grunnleggende demokratiske prinsipper.

Saltdal kommune deler USS oppfatning at utvalget med visse forslag går for langt i å tilgodese de samiske interesser til fortrenghet for andre legitime interesser. Det gjelder følgende forslag:

§25 - Samisk representasjon i offentlig oppnevnte råd, utvalg og nemnder mv

”Sametinget har rett til å være representert i offentlig oppnevnte organer, herunder råd, utvalg, nemnder mv, **som behandler spørsmål som gjelder** bruk, utnyttelse og disponering av grunn og ressurser i de tradisjonelle samiske områdene.” (uthevet her)

Samme rett til representasjon er i annet punktum gitt enkelte samiske rettighetshavere.

Bestemmelsen bør begrenses til organer som har som **hovedoppgave** å behandle slike spørsmål, slik at ikke alle organer som ved enkelte anledninger skulle behandle slike spørsmål som et ledd i annen virksomhet, blir møtt med krav om samisk representasjon. Slik bestemmelsen er formulert, omfatter den videre også **politisk oppnevnte organer**. I slike demokratiske organer vil samiske interesser konkurrere på lik linje med alle andre mht representasjon. Det er USS’ syn at det er nødvendig at ordlyden i lovteksten avgrenses mot slike organer. Det er ikke tilstrekkelig at det i kommentarene i forarbeidene fremgår at det ikke er naturlig å kreve samisk deltakelse i slike organer.

Forslag til ny § 17-3 i plan- og bygningsloven

”Sametinget kan for tradisjonelle samiske områder gi planretningslinjer for sikringen av naturgrunnlaget for samisk kultur og for hvordan virkningen for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv skal bedømmes når det treffes planvedtak etter loven her (...) Sametingets planretningslinjer skal legges til grunn ved planlegging etter loven her. Statlige, fylkeskommunale og kommunale organer skal også følge retningslinjene ved enkeltvedtak etter loven her og annen lovgivning som retningslinjene har betydning for.”

Det er USS’ syn at dette lovforslaget går altfor langt i å gi generelle samiske interesser forrang fremfor andre viktige samfunnsinteresser, enten de måtte være av nasjonal, regional eller lokal karakter. USS finner det også åpenbart at lovforslaget går vesentlig lenger enn det Norges folkerettslige forpliktelser tilsier. USS finner det uproblematisk at det i planretningslinjer til plan- og bygningsloven gis anvisning på det spesielle beskyttelsesbehov grunnlaget for samiske kultur- og bruksutøvelse har, og at dette må vektlegges i all arealplanlegging i tradisjonelle samiske områder. Utvalgets forslag går imidlertid vesentlig lenger ved at Sametinget gis ensidig rett til å diktere ”hvordan virkningen (...) skal bedømmes”, og at Sametinget er gitt en eksklusiv rett til å utarbeide slike retningslinjer.

Hans Gunnar Edvardsen fremmet følgende forslag:

”Saltdal kommune går imot opprettelse av Hålogalandsallmenningen, og vil inntil videre beholde Statskog som grunneier.

Saltdal kommune tar sterkt avstand fra enhver form for forskjellsbehandling av mennesker basert på hudfarge, raseforestillinger, kulturell, etnisk eller religiøs tilknytning. Saltdal kommune vil derfor gå imot enhver særbehandling av samer i forhold til den øvrige befolkningen, herunder også direkte samisk representasjon i Hålogalandsallmenningen basert på etnisitet.

Saltdal kommune mener i likhet med SRUIIs flertall at det er behov for å lovfeste det nordnorske lokaldemokratiske og rettighetshaveres rett til å ta del i verdiskapningen på statsgrunn i Nord-Norge etter prinsipper som Fjellogen legger til grunn i Sør-Norge. Det er naturlig at det tillegges utmarksstyrene, eller annet organ oppnevnt av kommunene, å forvalte disse inntektene.

Saltdal kommune mener det bør opprettes lokale forvaltningsorgan av en slik arealmessig størrelse at forvaltningen kan utøves ut fra et helhetlig perspektiv og et forsvarlig inntektsmessig grunnlag. Representasjonen i slike organ bør settes sammen av politisk oppnevnte representanter fra kommunen, representanter fra berørte næringsinteresser samt friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO), men hvor politisk oppnevnte utgjør et flertall.

Saltdal kommune ønsker at reindriftsnæringen skal behandles som enhver annen næring, herunder også at den gis representasjon på linje med andre legitime bruksrettshavere.

Saltdal kommune går imot et forbud mot salg av all eksisterende statsallmenning og statsgrunn i nord. Tvert om bør personer som bygsler tomter på statlig grunn få tilbud om kjøp. Det bør samtidig åpnes for salg av ikke-utmarksrelaterte tomter.

Saltdal kommune er av den oppfatning at i spørsmål om rett til deltakelse i forvaltningen av, og fordeling av inntektene fra statsallmenning, bør lokaldemokratiet og de bruksberettigede i Nord-Norge og i Sør-Norge ha en likeverdig rettstilstand.

Saltdal kommune støtter i likhet med SRUIIs flertall å gi reindriftsnæringen, i tillegg til friluftinteressene og landbruksberettigede fast representasjon i fjellstyrene der en betydelig del av fjellstyrets område er reinbeiteareal. Saltdal kommune forutsetter imidlertid at oppnevningen av reindriftsnæringens representant blir gjort av kommunestyrene, på lik linje med øvrige bruksberettigede. Saltdal kommune mener også at fjellogen ikke bør stille krav om de bruksberettigede skal ha flertall i fjellstyrene.

Hans Gunnar Edvardsen's forslag ble satt opp mot rådmannens innstilling og forslaget fra Siv Mossleth.

Hans G. Edvardsen's forslag falt med 3 mot 4 stemmer.

Rådmannens innstilling ble satt opp mot Siv Mossleth's forslag.
Forslaget falt mot 1 stemme.

Formannskapetets innstilling:

Saltdal kommune støtter en modell der forvaltninga av Statens grunn i Nordland og Troms som viderefører nasjonalt eierskap, med en styringsmodell som sikrer at virksomheten har en demokratisk forankring lokalt, regionalt og nasjonalt.

Saltdal Kommune vil anbefale en revidert Statskog modell og gir sin tilslutning til modellen "Nye Statskog" slik denne er presentert av styret i Statskog i november 2008.

Saksprotokoll i Kommunestyre - 12.02.2009

Behandling:

Siv Mossleth tok opp sitt forslag fra formannskapet:

”Saltdal kommune støtter utvalgets innstilling om et nytt forvaltningsorgan for statsgrunn i Nordland og Troms, Hålogalandsallmenningen.

Saltdal kommune støtter USS syn på at forslaget om regionale (interkommunal) utmarksstyrer har funnet en balansert og fremtidsrettet forvaltningsordning, forankret i grunnleggende demokratiske prinsipper.

Saltdal kommune deler USS oppfatning at utvalget med visse forslag går for langt i å tilgodese de samiske interesser til fortrenghet for andre legitime interesser. Det gjelder følgende forslag:

§25 - Samisk representasjon i offentlig oppnevnte råd, utvalg og nemnder mv

”Sametinget har rett til å være representert i offentlig oppnevnte organer, herunder råd, utvalg, nemnder mv, **som behandler spørsmål som gjelder** bruk, utnyttelse og disponering av grunn og ressurser i de tradisjonelle samiske områdene.” (uthevet her)

Samme rett til representasjon er i annet punktum gitt enkelte samiske rettighetshavere.

Bestemmelsen bør begrenses til organer som har som **hovedoppgave** å behandle slike spørsmål, slik at ikke alle organer som ved enkelte anledninger skulle behandle slike spørsmål som et ledd i annen virksomhet, blir møtt med krav om samisk representasjon. Slik bestemmelsen er formulert, omfatter den videre også **politisk oppnevnte organer**. I slike demokratiske organer vil samiske interesser konkurrere på lik linje med alle andre mht representasjon. Det er USS’ syn at det er nødvendig at ordlyden i lovteksten avgrenses mot slike organer. Det er ikke tilstrekkelig at det i kommentarene i forarbeidene fremgår at det ikke er naturlig å kreve samisk deltakelse i slike organer.

Forslag til ny § 17-3 i plan- og bygningsloven

”Sametinget kan for tradisjonelle samiske områder gi planretningslinjer for sikringen av naturgrunnlaget for samisk kultur og for hvordan virkningen for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv skal bedømmes når det treffes planvedtak etter loven her (...) Sametingets planretningslinjer skal legges til grunn ved planlegging etter loven her. Statlige, fylkeskommunale og kommunale organer skal også følge retningslinjene ved enkeltvedtak etter loven her og annen lovgivning som retningslinjene har betydning for.”

Det er USS’ syn at dette lovforslaget går altfor langt i å gi generelle samiske interesser forrang fremfor andre viktige samfunnsinteresser, enten de måtte være av nasjonal, regional eller lokal karakter. USS finner det også åpenbart at lovforslaget går vesentlig lenger enn det Norges folkerettslige forpliktelser tilsier. USS finner det uproblematisk at det i planretningslinjer til plan- og bygningsloven gis anvisning på det spesielle beskyttelsesbehov grunnlaget for samiske kultur- og bruksutøvelse har, og at dette må vektlegges i all arealplanlegging i tradisjonelle samiske områder. Utvalgets forslag går imidlertid vesentlig lenger ved at Sametinget gis ensidig rett til å diktere ”hvordan virkningen (...) skal bedømmes”, og at Sametinget er gitt en eksklusiv rett til å utarbeide slike retningslinjer.

Hans Gunnar Edvardsen fremmet følgende forslag:

Saltdal kommune støtter en modell der forvaltninga av Statens grunn i Nordland og Troms som viderefører nasjonalt eierskap, med en styringsmodell som sikrer at virksomheten har en demokratisk forankring lokalt, regionalt og nasjonalt.

Saltdal kommune vil anbefale en revidert Statskog modell.

Det bør opprettes lokale utmarkstyrer for arealer av en hensiktsmessig størrelse slik at forvaltningen kan utøves ut fra et helhetlig perspektiv og et forsvarlig inntektsmessig grunnlag. Representasjonen i slike organ bør settes sammen av politisk oppnevnte representanter fra kommunene, representanter fra berørte næringsinteresser samt friluftslivets fellesorg. (FRIFO) , men hvor politisk oppnevnte utgjør et flertall.

Formannskapets innstilling ble satt opp mot Siv Mossleth's og Hans Gunnar Edvardsen's forslag.

Formannskapets innstilling falt mot 25 stemmer.

Siv Mossleth's forslag ble satt opp mot Hans G. Edvardsen's forslag.

Hans Gunnar Edvardsen's forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Enstemmig vedtak:

Saltdal kommune støtter en modell der forvaltninga av Statens grunn i Nordland og Troms som viderefører nasjonalt eierskap, med en styringsmodell som sikrer at virksomheten har en demokratisk forankring lokalt, regionalt og nasjonalt.

Saltdal kommune vil anbefale en revidert Statskog modell.

Det bør opprettes lokale utmarkstyrer for arealer av en hensiktsmessig størrelse slik at forvaltningen kan utøves ut fra et helhetlig perspektiv og et forsvarlig inntektsmessig grunnlag. Representasjonen i slike organ bør settes sammen av politisk oppnevnte representanter fra kommunene, representanter fra berørte næringsinteresser samt friluftslivets fellesorg. (FRIFO) , men hvor politisk oppnevnte utgjør et flertall.